

PROFESORUL ALEXANDRU POPOVICI. ASPECTE DIN VIAȚA ȘI ROLUL SĂU ÎN ISTORICUL GRĂDINILOR BOTANICE IEȘENE

de C. Burduja

Numele prof. Al. Popovici este strâns legat de eforturile care au fost necesare pentru organizarea și dezvoltarea grădinii botanice din preajma palatului Universității, spus cu alte cuvinte, cu strădaniile cerute de a treia etapă din evoluția și concretizarea ideii de grădină botanică la Universitatea din Iași.

Date biografice. S-a născut la 30 octombrie 1866, în localitatea Cîrniceni (Țigănești), județul Iași; aici urmează cursurile primare; frecventează, apoi, gimnaziul „Ștefan cel Mare“ din Iași și, în continuare, Liceul Național (în prezent, „M. Sadoveanu“). În anul 1885 trece bacalaureatul la Universitatea din Iași, iar la 1888 devine licențiat în științele naturale la Universitatea din București. În anul 1893 susține, la Universitatea Bonn a/Rh., teza de doctorat intitulată Ueber Struktur und Entwicklung eigenartiger Wandverdickungen in Samen und Fruchtschalen, pregătită sub direcția faimosului E. Strasburger; la acesta fusese trimis de profesorul său, dr. D. Brândză, fapt pe care-l amintește cu vie recunoștință mai târziu.

În calitate de licențiat este încadrat profesor în învățămîntul mediu (la Călărași, București, Botoșani) între 1889 și 1900. În acest interval, de la 1890 pînă în 1895, funcționează și în postul de custode și, consecutiv, cel de asistent la Institutul botanic din București, iar din anul 1895, este numit profesor suplinitor de botanică la Universitatea din Iași. În anul 1900 dobîndește gradul de agregat, apoi, în 1904, pe cel de profesor titular. În 1936, 31 octombrie se retrage la pensie, iar în 1941, 17 iulie se stinge din viață.

Din anul numirii ca profesor universitar suplinitor, se ocupă asiduu de organizarea și dotarea, în continuare, a laboratorului de botanică, cum se numea atunci viitoarea Catedră de botanică. Acesta fusese înființat și dotat, în etapa inițială, de prof. M. Vlădescu, căruia îi urmasă, după trecerea lui la Universitatea din București.

Organizarea grădinii botanice. Din același an începe, s-ar putea spune, forțînd puțin nota, epopeea înființării („plantării“ cum se ex-

primă el adesea) a unei grădini botanice a Universității din Iași. Înțelegînd ca specialist utilitatea unei grădini botanice îndeosebi pentru învățarea botanicii, începe seria nenumăratelor intervenții la toate forurile superioare, pentru obținerea locului și fondurilor necesare.

Intr-un raport din 1906 către Decanatul Facultății, între alte argumente, afirmă că Universitatea a regresat în unele privințe : acum nu mai are grădina botanică pe care o avea la înființarea ei — grădina „foarte îngrijită... , cunoscută și în străinătate“ organizată de „un mare iubitor de știință, regretatul profesor de botanică dr. Fătu“. Mai departe consemna că a existat (1897) pentru moment speranța să se „vadă realizată dorința de a fi din nou înzestrată cu o grădină botanică“. Suma rămasă disponibilă de la construirea palatului Universității a fost acordată pentru organizarea unei grădini botanice pe locul viran din jurul acestei instituții ; peste puțin timp, însă, s-a schimbat destinația fondului.

Cererile repetate au ca prim rezultat palpabil obținerea, în anul 1901, a unui teren viran, de aproape 6 ha, în vecinătatea Palatului administrativ (acum Palatul Culturii) ; Ministerul Instrucțiunii Publice, condus de marele om al școlii, Spiru Haret, obținea terenul de la Ministerul Agriculturii, pentru Universitatea din Iași, în scopul înființării grădinii botanice.

Preocupat de a fi pregătit, în vederea începerii plantării grădinii, acțiune de a cărei posibilitate era ferm convins, profesorul Al. Popovici încredințează executarea („ridicarea“) planului unui „horticultor specialist în plantări de parcuri Paul Leddin“. Proceda astfel potrivit concepției sale că „la o grădină botanică utilul trebuind să fie unit cu frumosul, astfel ca ea să fie și o podobă a orașului“.

În planul întocmit și în intervențiile pentru fonduri se prevedea, între altele, construirea unei sere centrale compartimentate, deci cu posibilitatea diferențierii termice, și a unei de lucru, ca și a unui Institut botanic, „deoarece învățămîntul botanic trebuie să se desfășoare în strînsă legătură cu grădina botanică“, părere de valabilitate permanentă.

Plantarea propriu-zisă implica anumite operațiuni pregătitoare : îngrădirea și drenarea terenului, ameliorarea pămîntului cu sol de pădure, lucrare devenită (1906) mai imperioasă în urma ruderalizării (degradării) prin aruncarea de moluz rezultat de la refacerea Palatului. Unicul, modest, fond acordat a făcut posibil (1906) abia un slab și efemer început. Cu toată solicitarea ulterioară de fonduri, plantarea grădinii botanice, mult dorită, pe terenul cu această destinație, nu poate începe ; faptul se datorește, probabil, nu numai stării precare a finanțelor țării dar și atitudinii de neglijare numai a situației Universității Iași de către forurile superioare de resort. Situația de inferioritate în care se afla Universitatea Iași, din acest punct de vedere, și nedreptatea ce i se făcea, au fost deseori relevate de prof. Al. Popovici în rapoartele și memoriile sale.

În această situație, înțelegînd „că Universitatea din Iași nu poate să rămînă la infinit fără o grădină botanică“, profesorul Al. Popovici solicită, în 1922, conducerii Universității și Ministerului aprobarea de a sădi pe locul de la nord de clădirea Universității, plantele necesare pentru cursul și lucrările practice de botanică. Rectorul Universității

stăruie în Senatul universitar ca „locul viran, plin de bălării din jurul Universității, să fie cedat pentru plantarea grădinii botanice“. Astfel începe, de fapt, „cu mijloace foarte modeste plantarea grădinei botanice din jurul Universității“, grădina mică, pe care o continuă cea actuală.

Supraveghează personal, perseverent și entuziast, lucrările de „prefacerea“ terenului și de plantare. De la intenția de a crea o mică colecție pentru uz didactic, trece la ideea de a planta o *grădină botanică provizorie*, materialul (plantele) acumulat în aceasta urmînd a fi transplăntat apoi, la momentul oportun, în *grădina botanică definitivă*. Aprecia terenul disponibil prea mic pentru o grădină botanică propriu-zisă. Pentru acest motiv, ca și pentru faptul că se întrevedea nevoia de a se ridica pe acest teritoriu, clădiri impuse de extinderea spațiului pentru învățămînt, cere, dar fără succes, fonduri pentru începerea grădinii definitive.

Încă din primul an, ocupă cu plante ornamentale și o parte din terenul („parterul“, cum îl numește) din fața Universității, inițiînd, cu aceasta, și secția ornamentală a grădinii botanice. Rolul estetic al grădinii îl formulează, adresîndu-se Rectoratului, astfel „*începutul de plantație nu numai că e atît de util Laboratorului de botanică dar încă înfrumusețează terenul din jurul Universității*“. Documentîndu-mă în vederea acestor rînduri și aflînd din arhivă despre această preocupare a profesorului meu, am fost deosebit de bucuros și mulțumit la gîndul că intenția sa a fost complet îndeplinită cu prilejul pregătirii în vederea Centenarului Universității. Atunci, spațiul verde actual, a fost creat sub numele de sector ornamental al grădinii botanice, de care mă ocupam.

Ocazia de a porni la „un început de plantație de grădină botanică“ a deslăntuit o adevărată detentă a năzuinții reprimată atîția ani. Se iau măsuri de îmbunătățirea pămîntului, adăugîndu-i sol de pădure, degajîndu-l de frasinii de pe el, se aduc și se sădesc plante ierboase vii spontane, se apelează la grădinile botanice din Cluj și Cernăuți pentru semințe, subliniîndu-se „cu cît veți trimite mai multe semințe cu atît va fi mai bine“! În același timp se solicită și plante de seră, precizîndu-se „să fie trimise fără ghivece pentru a încăpea cît se vor putea mai multe“! Cererea este satisfăcută cu toată larghețea. Pentru plante de seră se face apel și la grădina botanică din București. Pe de altă parte, se trimite grădinii din Cluj semințe și plante vii din Moldova.

Se recurge la ajutorul grădinii botanice din Cluj, cu rugămîntea către prof. Al. Borza de a publica, în Buletinul de informații al grădinii, o notă prin care să se arate „mirarea... că Universitatea din Iași deși cea mai veche Universitate din țara noastră este unica lipsită de o grădină botanică. Această notă... ar fi de mare folos... căci poate ar avea răsunset la cei ce sunt obligați să nu lase Universitatea din Iași în părăsire în ceea ce privește plantarea unei grădini botanice și construirea de sere“. Nota sugerată a apărut prompt în periodica grădinii, vol. II (1922) pag. 99.

Rezultatul primului an de muncă, cînd dispune doar de modesta subvenție de 35.000 lei, îl invocă, în anul următor, pentru a obține dintr-un fond extraordinar o sumă cu care să reia lucrul — plantarea esen-

țelor lemnoase încă în „mustul omătului“. Motivarea reflectă elanul și dăruirea pentru înfăptuirea ideii : „sub îngrijirea mea personală, muncind chiar eu alături de lucrători și de grădinar, s-a făcut foarte mult în cursul anului trecut, reușind a... cultiva peste 400 specii de plante ierboase anuale ori vivace și obținind semințe pentru a face schimb cu alte grădini botanice“. Îndeplinirea muncii cu devotament și interes trebuie considerată o datorie de onoare, aceasta este deviza ce i-o pune în vedere grădinarul angajat din Cehoslovacia.

În scopul îmbogățirii diversificate a contingentului de plante sădite, șeful de lucrări C. Petrescu primește misiunea să aducă material viu și semințe din regiunile stepice ale țării. De asemenea, este delegat să însoțească transportul de puieți de arbori și arbuști oferiți, la cerere, de grădina din Cluj. Material de același fel dă și grădina din Cernăuți, tot la cerere. Apreciind valoarea acestui material, prof. Al. Popovici, plin de grijă, roagă să fie bine ambalat pentru a rezista drumului pînă la Iași.

Angajat cu o fermitate remarcabilă pe calea operii de organizare, după ce epuizează fondul bugetar (75.000 lei) anual (1923), solicită o suplimentare pentru continuarea muncii încă „două luni bune de lucru“ pînă la finele anului.

O seră mare (centrală) „cît de modestă dar completă (caldă, temperată, rece)“ solicitată din primul an, rămîne un deziderat și pentru anul următor, formulat, poate, prea reținut „nu putem avea pretenția a fi grandioasă, dar care trebuie numai decît să aibă trei compartimente“ și sere mici de cultură și multiplicare ; rolul decisiv al serei este arătat laconic dar categoric „o grădină botanică fără seră nu înseamnă nimic“. Suma cerută, moderată, contrastează puternic cu cea de mai multe milioane postulatată și oferită altor instituții similare. Starea de deziderat persistînd, se simte nevoia imperioasă să se solicite pentru moment măcar construirea „unui bordei-seră“, o seră primitivă în pămînt.

Caracterul de grădină botanică, a începutului cu nume modest, se conturează tot mai pregnant. Organizarea se continuă și se intensifică după planul „ridicat“ (1923) de către șeful de lucrări *Karl Bauer* de la Institutul botanic Cernăuți.

Existența grădinii botanice începe a se face cunoscută instituțiilor similare prin tipărirea (1923) a primului Catalog de semințe oferite în schimb. Se prezintă însă neplăcutul prilej de a fi apărută — și aceasta cu mult efort — chiar din fașă, contra amenințării de a fi nimicită prin construirea unui spațiu (aripi) pentru Chimia tehnologică, pe latura nordică a palatului Universității. Mai tîrziu, cînd chestiunea extinderii spațiului de învățămînt se pune mai acut, profesorul Al. Popovici sugerează soluția rațională — care s-a și concretizat de fapt — de a se începe cu extinderea pe latura sudică a clădirii Universității și o parte din fondurile afectate pentru noile construcții să fie destinate pentru organizarea grădinii botanice pe terenul de la Palatul administrativ, unde să fie transplatat materialul botanic adunat deja în preajma Universității ; cu o logică, care nu admite contrarul, se spune „nu e în interesul Universității ca să se distrugă una din instituțiile ei pentru dezvoltarea altora“.

O confirmare a frumoaselor rezultate, obținute într-un timp scurt, o constituie faptul că profesorii *Al. Borza* și *M. Gușuleac*, veniți la Iași la Congresul profesorilor universitari (1924), admiră „modul sistematic cum e aranjată” grădina botanică.

Numărul plantelor de seră crescuse mult, sera mică din spațiul Laboratorului de botanică devenise neîncăpătoare ca și cea primitivă din grădină, construită în anul 1923, când se întocmise planul și devizul și pentru sera centrală. Nevoia de un spațiu corespunzător, suficient, pentru aceste plante, se face mereu mai simțită. Intervențiile, reînnoite, în acest scop, se încununază de succes abia în anul 1924. Din spirit de economie cu avutul public, atitudine manifestată în toate ocaziile, și pentru a vedea satisfăcută cât mai devreme posibil, nevoia imperioasă de seră, prof. Al. Popovici nu precupețește nici un efort luind asupra-și povara acestei lucrări, care implica numeroase dificultăți, așa cum procedase și cu sera înmulțitor. Astfel, construcția se realizează în „regim propriu”, potrivit devizului stabilit de Casa Școalelor, la un preț (241559,60 lei... a se observa partea zecimală a numărului, ca deosebit de caracteristică !) mult mai redus decât cel prevăzut în ofertele a două întreprinderi constructoare particulare.

Aducerea de plante vii se continuă asiduu, în ritm accelerat, ținându-se seamă de regula „acum e timpul de adunat plante pentru plantarea în grădina botanică” ; aceasta este atribuția prof. Al. Popovici, șef de lucrări C. Petrescu, asistent Elena Popovici (viitoarea doamnă Guilhaumon). Se creează grupe geografice și ecologice : flora județului Iași, a Ceahlăului, Rarăului, flora munților Apuseni, flora stepelor, a duneilor maritime și flora bălților (în lipsa unui bazin de beton, erau folosite ciubere și aceasta... cu câteva inconveniente !), flora halofilă și saxicolă. Se pune, de asemenea, un accent deosebit pe aducerea de rarități floristice.

În ansamblu privită, organizarea grădinii botanice progresează în mod intens grație fondurilor anuale (150 000 — 200 000 lei) primite pînă în anul 1931.

Un indiciu despre seriozitatea cu care se lucra, îl constituie și includerea în Catalogul de semințe, a diasporilor (fructe, semințe) de plante spontane colectate din diferite localități. Procedul este apreciat elogios de specialiștii interesați.

Pe lângă ajutorul oferit de grădinile surori din Cluj și Cernăuți, în scopul măririi inventarului plantelor de seră (potrivit informației dată de fostul grădinar G. Lupu) prof. Al. Popovici se deplasează în diferite orașe spre a achiziționa plante disponibile de apartament.

Prin anul 1926, în sere se acumulasera peste 1500 exemplare, iar sub cerul liber se cultivau peste 2500 exemplare de plante. Astfel, că în anul 1931, materialul botanic din sere și din grădină putea fi evaluat la 1 400 000 lei.

În anul 1928, sera „nu grandioasă” se completează prin terminarea unui nou compartiment — pavilionul mai înalt pentru palmieri ș.a., atingându-se astfel un volum de 1 057 mc. Bazinul de beton, sub cerul liber, pentru plantele acvatice, cerut încă din 1923, nu se va construi ; grija de a fi reprezentat și acest tip ecologic, se va concretiza prin procedul menționat mai sus.

Evenimentul nenorocit, incendiul, izbucnit (1929) la atenansele Liceului internat (astăzi „C. Negruți“), din apropierea serei, provoacă distrugerea acesteia (inclusiv materialul botanic) în mare măsură. Se poate lesne imagina drama trăită în fața nimicirii a ceea ce se realizase cu prețul unor strădanii de ani și ani. Refacerea construcției și a materialului botanic va implica o întoarcere și o reluare pe calea dezvoltării acestui sector al grădinii.

În 1927—1928, existența grădinii botanice fiind din nou amenințată prin probabila extindere a clădirii Universității, spre nord, se impune din nou o serie de explicații, proteste, propuneri, care se încheie cu succes.

După anul 1931, cuantumul fondurilor bugetare acordate pentru întreținerea și dezvoltarea grădinii suferă o scădere jenantă, ajungând pînă la anulare; acum este vorba de strădanii pentru menținerea („salvarea“) grădinii cu modeste fonduri atribuite, un timp, de către Universitate.

Ne aflăm în fața unei situații cu aspect oarecum paradoxal, în care se găsea Directorul grădinii botanice: pe de o parte desfășoară neobosit o intensă muncă de organizare a „grădinii provizorii“, iar pe de alta persistă cu fermitate și militează pentru ideea posibilității creerii „grădinii definitive“ pe terenul menționat. Ambele acțiuni, în aparență contrarii, sînt îmbrățișate cu toată îndrăzneala și devotamentul, cu entuziasm neobosit, lăsînd impresia unui vizionar, stăpînit de gîndul în „triumful așteptării“ (Nebiruit e omul ce luptă cu credință / El știe... / Că dincolo de truda și jertfa clipei lui, / În taină, vremea țese la sfînta biruință,).

Entuziasmul, însă, și-l dirijează cu mult discernămint al realității și cu un riguros simț de răspundere. Cu ocazia așa numitului „împrumut cultural“, în speranța obținerii de fonduri, reactualizează cu insistență ideea plantării definitive a grădinii, subliniind între altele, că Palatul — „podcabă a Iașilor“ — nu poate rămîne învecinat de un loc viran „părăginit și insalubru“. Cîteva Ministere și Primăria orașului ar fi „interesate pentru înfrumusețarea locului din jurul Palatului“. Își dă acordul la hotărîrea Senatului Universitar de a se începe, cu fondul bugetar pe 1926, plantarea grădinii, dar condiționat, prevăzător, numai după îndeplinirea anumitor lucrări, imperioase, premergătoare. Fără acestea, începerea plantării „ar însemna să se arunce în vînt suma mică prevăzută în buget“. Acestea odată înfăptuite din alt fond, „mă fac forte ca cu suma bugetară (240 000 lei) din anul 1926 să fac progrese surprinzătoare în plantarea grădinii“. Este gata să-și ia asupra-și această sarcină în virtutea convingerii, că „deși în jurul Universității cu mari greutateți am putut înjgheba o mică grădină botanică provizorie... nu putem zice că avem la Universitatea noastră o grădină botanică așa cum trebuie“. Starea terenului în chestiune, se înrăutățise în așa măsură (deoarece „s-a aruncat toate dărămăturile“), încît prof. Al. Borza și-a exprimat uimirea că se poate încumeta să planteze pe el grădina, acum cînd „e cu totul stricat“. Una dintre lucrările premergătoare era îngrădirea terenului; nestrămutata voință de a trece cît mai curînd la lucrul propriu-zis, îi dă curajul de a se oferi să o execute, în regie,

la costul de 226 431,85 lei (partea zecimală!... iarăși o dovadă de exactitate și corectitudine), prețul în antrepriză trebuind să fie de câteva ori mai mare.

În anul 1927, Societatea de gimnastică, sport și muzică solicită terenul din preajma Palatului, pentru a construi pe el un bazin de înot și a-l amenaja estetic. Cererea obține (1928) acordul prof. Al. Popovici numai prevăzându-se în contract o serie de condiții vizând pregătirea terenului în vederea plantării grădinii; una din condiții era obligația pentru Societate de a transfera o cotă din venit pentru întreținerea grădinii provizorii. De fapt, viitorul va arăta-o, această destinație „temporară” a terenului și cointeresarea, însemna suprimarea perspectivei de realizare a mult aspiratului țel; grădina „provizorie” devenea „dura-bilă”.

Situația financiară grea de după 1931 nu l-a abătut, pînă la sfîrșitul activității sale, de la speranța în realizarea grădinii definitive, spațioase; o întrevădea înfăptuită în viitor. În adevăr, penultima adresă (no. 357) din ultima zi (31. X. 1936) a îndelungatei sale cariere, după mulțumirile exprimate Societății de gimnastică, sport și muzică pentru ajutorul acordat, continuă „vă rog cu toată căldura să aveți grijă în fiecare an de grădina botanică... întrucît... strandul, care este o onoare pentru orașul nostru, este instalat pe locul Laboratorului de botanică, loc al cărui destinație o știți care este”. Aceste ultime rinduri oficiale oglindesc pe deplin măsura în care era absorbit de viața grădinii.

Grădina „provizorie” a fost creația de necontestat a prof. Al. Popovici, ajutat, în munca de amănunt, de priceputul grădinar (apoi grădinar șef) Leopold Bendl, angajat cu contract (1921) din Cehoslovacia, secondat (din 1925) de neobositul și pasionatul grădinar Gh. Lupu. Aceasta era, uneori, apreciată cu o nuanță de subestimare, ca neînsemnată, ca prea mică. Deși mică — cum o privea și creatorul ei — grădina avea însă un conținut bogat, variat și dens. Numai serele, în 1936, adăposteau 473 specii, în 1813 exemplare. Mărirea acestei colecții interesîndu-l chiar în timp ce-și îngrijea sănătatea slăbită, la Lyon, întors în țară ruga (1934) direcția grădinii din acel oraș să-i trimită rizomi de *Nelumbo*, de specii(foarte frumoase) de *Nymphaea* și *Nepenthes*, pe care le văzuse acolo și care lipseau la Iași.

Privită prin prizma tezaurului botanic pe care ajunsese a-l conține, prin prisma agitatei sale geneze, care, pe lângă priceperea, voința și osteneala pentru complicata organizare propriu-zisă, a implicat și o mare doză de curaj și tenacitate spre a se învinge inerția, nepăsarea și chiar adversități, această grădină cumula calitățile unei realizări demnă de prețuire fără rezervă; ea apare ca un exemplu grăitor despre încununarea unei idei urmărită în realizarea ei, cu fermitate și devotament pasionat.

Dorința prof. Al. Popovici de a se planta o „grădină botanică definitivă” corespunzătoare, este înfăptuită abia astăzi în actuala spațioasă și complexă grădină; la organizarea ei și-au adus o amplă și competentă contribuție — ca executînd un testament — foștii săi elevi și elevii acestora. I-au ales locul, au conceput modul general de organizare a terenului, de alcătuire a complexului de sere, au venit continuu cu sugestii la întocmirea planurilor de detaliu a secțiilor, s-a demonstrat la Minister că numai serele „clasice” (și nu cele olandeze)

concordă cu noțiunea și funcțiile unei grădini botanice. Ideea sa a putut, în fine, „îmbrățișa” în anii noii ere istorice, era socialistă, căreia i se aduce, și prin această grandioasă realizare, un omagiu nepieritor.

Tranziția de la grădina mică la actuala grădină botanică a Universității s-a materializat prin transferul unui bogat contingent de plante cultivate sub cerul liber și în seră*. Efortul de refacere, după război, a grădinii mici, îndeplinit în primii 10 ani (1947—1957) de prof. C. Papp (vezi mai departe), s-a intensificat apoi, și cu deosebire în anii de pregătire în vederea Centenarului Universității. Acum devenise actuală și extinderea grădinii pe spațiul disponibil pe latura ei nordică; racordarea și extinderea se efectuează după planul dressat de prof. arhitect peisagist V. Carmazinu-Cocovschi. În acest scop, se sporește producerea de lemnoase exotice în pepinieră, se mărește simțitor numărul acestora și prin variatul material săditor oferit cu toată larghetea de Grădina botanică București (prof. I. Tarnavski) și cel procurat de la Grădina dendrologică Tîncăbești; de asemenea se transplantează o însemnată cantitate de specii indigene din locurile de creștere. În aceste acțiuni se face amplu simțită conlucrarea horticultorilor Gh. Lupu și Gh. Neagu, cadre ale grădinii, care muncesc cu pricepere și dăruire. Se realizează astfel o colecție bogată de cetinoase (*Abies*, *Larix*, *Pinus*, *Thuja* ș.a.) și de foioase (*Catalpa*, *Lonicera*, *Philadelphus*, *Rosa*, *Spiraea*, *Syringa*, *Cornus* ș.a.). Sera se completează cu un compartiment destinat culturii suculenelor; din acest tip morfo-ecologic se mărește îndeosebi efectivul de Cactaceae, de care s-a ocupat cu toată atenția horticultoarea Elena Măgherușan-Gușă. Tot în această perioadă se construiește, într-o seră, un mic bazin cu apă caldă, propice culturii, între altele, a speciei *Nymphaea lotus* L. (*N. lotus* L. var. *termalis* (DC) Tuzs.), adusă (Burduja și Gh. Lupu) din locul clasic — Pîriul Peșea (Oradea). Pe terenul, recent afectat grădinii, în ființă, abia acum, o mare dorință a creatorului grădinii — un spațios bazin destinat unei colecții bogate de plante acvatice și palustre.

Toate aceste înfăptuiri au reprezentat premise temeinice, care au condiționat în mod favorabil, la ivirea momentului, trecerea la actuala fază din istoricul grădinilor botanice ieșene.

Legătura de filiație, evidentă, între actuala Grădină botanică și „Grădina mică” îndreptățeste, impune chiar, recunoașterea faptului că prin creația lui personală, prin exemplul și imboldul imprimat, Profesorul Alexandru Popovici a luat parte, din adîncul timpului, la punerea bazelor și la asigurarea creșterii continue a acestei mărețe opere — actuala Grădină botanică. Și că astfel, prin inițiativa și opera sa, acest om ia parte la omagierea epocii pe care o trăim.

* Amintim cu titlu informativ asupra prezenței lor, că dintre speciile lemnoase exotice, cultivate în fosta grădină botanică, mai persistă pe acel teren: *Catalpa bigonioides*, câteva exemplare, *Ginkgo biloba*, exemplar mascul, vegetînd bine, *Gymnocladus dioica*, exemplar ajuns la dimensiuni mari (arbore) și fructificînd, *Fraxinus* sp., câteva exemplare, arborescente, viguroase, *Fontanesia fortunei*, tufă cu multiple tulpini, fructificînd, *Vitex agnus-castus*, tufă înaltă, de asemenea cu multe tulpini; ambele exemplare vegetînd viguros, *Juglans nigra*.